

Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos

door *A.P.N. de Groot, arts, voorzitter van de
Vereniging tegen de Kwakzalverij*

In ons Maandblad van januari 1973 bespreken wij een recensie over Iriscopie — verschenen in N.R.C.-Handelsblad van 23 oktober d.a.v. — van de hand van de geneeskundig medewerker aan deze dagbladcombinatie, de arts H. S. Verbrugh.

Om deze onbenullig-onpersoonlijke — maar desalniettemin (of wellicht juist dáárdoor) voor de Volksgezondheid zo zeer gevaarlijke — voorlichting van de lezers van vrijwel het beste dagblad van Nederland, werd deze arts-recensent op een viertal punten gerectificeerd niet alleen, maar zelfs in feite gekapitteld.

Aan het slot van onze beoordeling van deze te laken voorlichting werd onze lezers in het uitzicht gesteld, dat wij — onzerzijds — zouden trachten een gedocumenteerder beschouwing het licht te doen zien.

Onze veroordeling van het „Handboek der Iriscopie” — met een woord vooraf van P. O. Clignett, homeopatisch arts te den Haag en een waaropvolgend prevelement van de „legendarische” Ir. Felix Ortt — geschreven door de kwakzalver N. Bos te Wassenaar, wordt in onderstaande verhandeling o.i. afdoende gedocumenteerd waar gemaakt.

★

1 Ter aanbeveling van haar uitgave debiteert de uitgeverij „De Driehoek” te Amstendam tot tweemaal toe op de boekomslog: „De iris levert het projectieveld van de organische afwijkingen. Ieder orgaan heeft daarin een projectieveld, waarin het zich manifesteert bij afwijkingen van de normale gezondheids-toestand. Het aanzien van zo'n teken in de iris hangt af van de aard der ziekte: bij maagzweer is het b.v. anders dan bij maagkanker. Ook wijst het teken het stadium van de ziekte aan. Het is aanwezig van het begin tot het eind der ziekte, vaak reeds als de patiënt nog geen klachten heeft en ook nog te zien als de patiënt zich reeds genezen voelt.” De irisdiagnose

is daarom van veel belang om het uitbreken van op komst zijnde ziekten te voorkomen.”

Geén van al deze — met zo'n stelligheid door de belanghebbende uitgeverij bepleite — positiviteiten is ooit metterdaad als werkelijk bestaande bewezen. Ze worden als wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiens — dus als kwakzalverij — door de deskundigen volkomen afgewezen. Hun oorsprong ligt in het hersenschimmige gefilosofeer van de nescor van de beweging voor natuurgeneeswijze en vegetarisme, de zéér omstreden figuur van Ir. Felix Ortt.

2 In zijn „Woord vooraf” begint de homeopatisch arts, P. O. Clignett — even zeer geporteerd voor ander occultisme — met een aandoenlijk verontschuldiging:

„Met enige schroom, doch met genoeg, vol-doe ik aan het verzoek van de schrijver (let wel: de onbevoegde iriskijker Nicolaas Bos, d.G.) om een voorwoordje te schrijven voor zijn „Handboek der Iriscopie”.

Met schroom, omdat ik, ook na lezing van zijn u i t n e m e n d e bewerking van dit onderwerp, mij nauwelijks voldoende competent acht deze d i a g n o s t i s c h e methode naar waarde te schatten” (spatiëring door ondergetekende).

Blijkens zijn verdere verheerlijking van de iriskijkerij valt het met deze „schroom” nogal mee. De bescheidenheid van het „zich nauwelijks voldoende competent achten” lijkt verdacht veel op huichelarij als de arts Clignett even later verklaart: „Vaak gebeurt het, dat patiënten na de noodzakelijke passage van diagnostische methodes toch nog „diagnostische lacunes” vertonen, waarbij deze patiënten dringend om hulp verlegen zijn. „Dr. BOS” (hoofdletters door ondergetekende) in Wassenaar klinkt dan in veler oren als een verlossende mogelijkheid. Bovengenoemde diagnostische lacunes worden door de schrijver van dit boek naar mijn weten zeer vaak op succesvolle wijze opgelost, zodat de constatering van dit feit de

toegepaste methode van onderzoek betrouwbaar doet lijken. (spatiëring door ondergetekende).

Is dit de taal van iemand, die zich nauwelijks voldoende competent zegt te achten deze diagnostische methode naar waarde te schatten?

3 In bovenstaande heeft de ARTS Clignet op schromelijke wijze een wettelijke bepaling aan zijn laars gelapt door in zijn woord vooraf met nadruk te verkondigen:

„DR. BOS (Hoofdletters door ondergetekende) in Wassenaar klinkt dan in veler oren als een verlossende mogelijkheid”.

Als goed Nederlander moet deze academicus weten, dat het voeren van de titel „doctor” hier te lande verboden is aan iemand, die niet met vrucht aan een vaderlandse universiteit deze graad heeft behaald. En hem — de arts-Clignett — MOET bekend zijn, dat de schrijver van het, door hem ingeleide, „Handboek der Iriscopie”, de heer N. Bos te Wassenaar, een onbevoegde is; zelfs een, voor de Volksgezondheid uitermate gevaarlijke kwakzalver.

Deze onbevoegde heeft als voorgeschiedenis: Studeerde in Bonn psychologie, maar heeft de laatste examens (hoeveel?) niet af kunnen maken, omdat hij in 1939 in Nederlandse militaire dienst moest. Desondanks heeft hij de euvele moed zich psycholoog te noemen en hij heeft zich ook onder deze titel laten inschrijven in de telefoongids. Volkomen ten onrechte dus, Grootheidswaan?

Verder noemt hij zich de enige EXPERT op het gebied van de iriscopie. Hij weet klaarblijkelijk niet, dat de „acupunctuur-prikker uit Colmschate, de onbevoegde A. van der Molen, al zijn „diagnoses” door het bekijken van de Iris (en door het observeren van de pols) stelt.

4 De „inleider” gaat verder: „Tal van informaties en af te leiden conclusies worden aangegeven door vorm en kleur der irisbeelden, ook de plaats op de iris heeft topografische be-

tekenis, zowel voor de linker- als de rechter iris. Niet alleen het zieke orgaan kan hier worden aangegeven, doch tevens de soort van aandoening welke aanwezig is.

Wij vragen ons toch wel af hoe deze betweterige arts zulke positieve — door de wetenschap als volkomen onaanvaardbare — informaties en conclusies als waarheden als koeien aan de man durft te brengen.

5 Deze schroomvallige propagandist van wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoedigen haalt — om eigen grandeur uit te doen komen — een drietal andere grootheden aan:

- a) Dr. Rudolf Steiner, grondlegger van de anthropologie,
- b) de natuurphilosoof Hans Driesch, met diens „entelechiebeginsel”,
- c) Dr. Van Herwerden met zijn boek „Het Organisme in wording”.

6 „In dit boek wordt op overtuigende wijze aangetoond, hoe, na verwijdering van de ooglenzen van een tritonlarve, een nieuwe ooglenzen kan ontstaan uit de binnenrand van de iris. Hiermede wordt eveneens de onnipotente groeimogelijkheid van de iris geïllustreerd.

Welk verband er tussen deze onnipotentie en eventueel geprojecteerde ziekelijke aandoeningen ergens op het regenboogvlies bestaat is — althans voor ons — niet wel begrijpelijk.

7 „In samenhang hiermede kan dus de entelechiegedachte OOK VOOR DE IRISBEORDELING (hoofdletters door ondergetekende) dienen om schrijver's overtuiging te ondersteunen.”

Wat dit: TOT WERKELIJKHEID KOMEN OF ZIJN VAN WAT IN AANLEG WAS (= het entelechie-beginsel van de natuurfilosofische (eigen)wijsgerige denker Hans Driesch) met welk soort projectie ergens op de iris dan ook van doen heeft, zal wel voor ieder nuchter denkend mens een raadsel blijven.

8 Na al deze bespiegelingen over de hersenschimmige theorieën van de auteur N. Bos gaat inleider over tot een — summere — bespreking van het PRAKTISCHE gedeelte van het, door hem zo hooggewaardeerde kwakzalvers „Handboek der Iriscopie”. Hij poneert, dat men er vele instructieve afbeeldingen van irissectoren in quadrant-vormen vindt, als „kloverblaadjes-van-vier”, waarbij op overzichtelijke wijze een nauwkeurige plaatsaanduiding zou worden gebracht.

„Een dwarsdoorsnede met duidelijke aangifte van de samenstellende delen van de iris vergroot het ruimtelijk inzicht in het orgaan ten opzichte van het andere ooggedeelte en verschaft daardoor een grotere oriëntatie-mogelijkheid. Het geheel van de praktische toepassing op grond van kleurdifferentiatie en grondpatroon wordt op vele manieren mogelijk gemaakt.”

Fraaie zinswendingen, die echter — gebracht zonder enig steekhoudend bewijs — van nul en gener waarde moeten worden geacht.

9 „Tevens is getracht om door vergelijking van het irisbeeld met corresponderende Röntgenfoto's van dezelfde patiënt de betrouwbaarheid van de irisdiagnose te demonstreren (spatiëring door ondergetekende).

Wanneer we goed beseffen, dat de interpretatie van röntgenbeelden zelfs voor die artsen, die niet regelmatig hiermede werken, uitermate moeilijk is, moet wel worden geconcludeerd, dat het voor een kwakzalvende leek een absurditeit is te menen, aan de hand van zo'n röntgenfoto een „diagnose” door iriskijkerij te kunnen bevestigen. De verwatenheid in dit opzicht

door de onbevoegde N. Bos aan de dag gelegd is wel grenzeloos.

Daar wij ons — in tegenstelling tot de alwijze scribent — niet bij machte achten een gedegen oordeel te geven over deze röntgenfoto's, hebben wij de euvelen moed opgebracht een röntgenoloog te verzoeken om zijn beoordeelende van de vier reproducties te willen geven.

Diens gewaardeerde inzicht luidt:

I. Foto 1. Grote koraalsteen in linker nier. (diagnose van de schrijver: niersteen goed).

II. Foto 2. Hydronephrotische verwijding van bovenste kelk rechts en waarschijnlijk ook van de andere kelken; nierbekken rechts. (ook hier juiste diagnose).

III. Foto 3. De „lichtreflecterende pyramide” ontstaat door aanwezigheid van de beide rotsbeenderen, een normaal beeld bij elke normale schedel. Er is echter wel zeer waarschijnlijk een sterke vergroting van de sella tursica, die op een hypofyse-tumor kan berusten. (Onderschrift door de schrijver geheel onjuist! Van de foto heeft de auteur niets begrepen!).

IV. Foto 4. Er kan hier een lage oesophagus-tumor bestaan. (de schrijver had het hier weer goed).

CONCLUSIE: Beschrijving foto 3 een lachertje. Overige foto's NIETSZEGGEND; dagelijkse kost op elke röntgenafdeling. Kun je overal stelen! Samenvatting van het „handboek der Iriscopie: JAMMER VAN HET PAPIER.

10 „Ook anatomische schemata, die in verbinding staan met de iris verschaffen verklarende principes, die door sommige onderzoekers naar voren zijn gebracht. In het bijzonder de sympathische banen kunnen aanknopingspunten geven voor nader wetenschappelijke fundering.” (spatiëring door ondergetekende).

Wij stellen nadrukkelijk, dat schemata — en zeker would-be anatomische — geen zekerheden geven, doch slechts het substraat zijn van — al dan niet juist — inzicht van de ontwerper.

Dit soort schemata kan dus nooit of te nimmer een bewijs zijn voor verklarende principes (spatiëring door ondergetekende).

De inleider geeft ook hier weer blijk van zijn eigendunkelijkheid als hij opwerpt, dat anatomische schemata, die in verbinding staan met de iris „VERKLARENDE PRINCIPES zouden kunnen verschaffen”.

11 „Op vele manieren brengt de schrijver het ziektebeeld van de patiënt in relatie met het licht „voorbeeld”, in figuurlijke en letterlijke zin van de iris. Dit betekent, een weten van de ziekte van de gehele mens naast een weten van het iris „beeld” door weten van de ziekte in dubbele betekenis, een duidelijke en zichtbare „diagnose” (spatiëring door ondergetekende).

Maar van al dit Weten is nog nimmer iets bewezen door degenen, die — zonder enig recht hiertoe — van zichzelf beweren te zijn „uitverkoren” en de „gave” te bezitten. Dit betekent, dat al deze boude positieve uitspraken wetenschappelijk niet-verantwoord zijn, doch slechts op verzinselfs berusten van ter zake volkomen ondeskundigen (enkele, met occultisme overspoelde, artsen helaas inbegrepen).

12 „Moge ik dit voorwoord dan besluiten met de wens, dat dit voortreffelijke werk in handen komt van begaafden, die dan oog zullen krijgen voor deze irisdiagnostiek en ook voor hare eventuele beperkingen. Mogen zij deze op even gewetensvolle en succesvolle wijze weten te hanteren als de samensteller van dit boek.”, zo besluit de schroomvallige inleider. (spatiëring door ondergetekende).

Ons is onbegrijpelijk hoe een arts er toe kan komen een wetenschappelijk niet-verantwoorde peroratie ten bate van de kwakzalverige iriskijkerij aan het ondeskundige publiek voor te leggen alsof het de meest uitgemaakte zaak ter wereld zou zijn. Deze arts, die door zijn studie in de geneeskunde als wetenschappelijk gevormd deskundige bij al zijn handelingen en uitspraken tot een bedachtzame oordeelsvorming zou moeten komen en die bij elk volgend onderzoek eigen inzicht steeds weer kritisch zou moeten controleren, teneinde zich bij de geringste twijfel aan de juistheid van zijn oorspronkelijke mening weer opnieuw te oriënteren, deze arts heeft zich, wat dat betreft, in zijn „woord vooraf” wel danig vergalopperd.

13 De eigendunkelijke schrijver ruimt in zijn „Handboek der Iriscopie” vervolgens de nodige bladzijden in voor zijn „grote vriend en filosoof” Dr. Felix Ortt. Onder 1 is reeds het nodige gezegd over diens gefilosofeer ter zake van de iriskijkerij.

Het lijkt ons overbodig hier nog verder in te gaan op de hersenschimmige gedachtegangen van deze omstrede, twijfelachtige, figuur.

14 En dan komt eindelijk de eigenlijke auteur aan het woord.

In zijn „INLEIDING” verkondigt hij: „Een „leerstoeel” (spatiëring door ondergetekende) voor natuurgeneeswijze, iriscopie enz., werd ongeveer 20 jaar geleden aangevraagd bij één onzer universiteiten. Reeds 15 jaar later kwam het antwoord: „geweigerd” en wel om twee redenen:

1e gebrek aan belangstelling voor het onderwerp en

2e gebrek aan personeel!”

Tjonge, tjonge, welk een kortzichtigheid bij medische faculteit en curatorium van deze Universiteit. Compleet een achtergebleven gebied.

Dan ligt het toch wel heel wat gunstiger en begrijpelijker in de binnenlanden van Afrika. Immers — volgens de schrijver — „En dat, terwijl er aan de N'Kroemah-Universiteit in Ghana reeds een leerstoel voor homeopathie en natuurgeneeswijze was ingesteld!”

Moet dit suggereren, dat daar géén „medicijnmannen” meer zijn, zoals hier te lande nog zo'n slordige 10.000?

15 Dan steekt toch, bij gebrek aan inzicht bij de Universiteitsbesturen in Nederland het particulier initiatief huizenhoog uit boven dat van dit wetenschappelijk instituut! „Uiteindelijk was het de N.W.P. (Ned. Werkgroep van Praktijns in de Natuurlijke Geneeskunst), die, het wachten moe werd en besloot zelf de opleiding ter hand te nemen naar het gezonde voorbeeld (spatiëring door ondergetekende) van de Engelse cursussen voor „Nature Doctor” en de vorming van de Duitse „Heilpraktiker”.

Hoe hoog deze „opleiding” wel moet worden aangeslagen moge blijken uit de zelfverheerlijking van de kwakzalver-auteur, N. Bos.

„Als eerste docent hierin kreeg ik eindelijk de gelegenheid voor de collega's een dankbaar gebruik te maken van de duizenden iris-kleurendia's, die ik in de loop der jaren maakte, maar . . . kwam tevens voor de moeilijkheid te staan: niet te kunnen voldoen aan de vraag naar een goed wetenschappelijk verantwoord studieboek over ogendiagnostiek, omdat dit in het Nederlands niet bestaat, terwijl de werkelijk goede buitenlandse (vooral Duitse) werken op dit gebied reeds lang zijn uitverkocht. (spatiëring door ondergetekende).

Geen nood echter: de — voor niets staande — schrijver van het „Handboek der Iriscopie” weet ook hiervoor een gedegen oplossing te vinden.

„Er restte mij dus slechts één ding: de gevraagde praktische handleiding zelf te

schrijven, hetgeen ik dan ook met veel enthousiasme in mijn vakantie 1970 heb gedaan". (spatiëring door ondergetekende).

Welk een gedegen „Handboek der Iriscopie” moet hier wel zijn gewrocht in de luttele weken tijds, waarin serieuze werkers nauwelijks enige bladzijden wetenschappelijk goed gefundeerde gegevens kunnen produceren.

Bij nuchtere beschouwing eigenlijk toch wel zelig zo'n openlijk beleden bravoure door een zo omstreden figuur als deze kwakzalver N. Bos.

16 De verwaandheid van de — niet van een meerderwaardigheidscomplex gespenscristent moge duidelijk blijken uit zijn bedoeling met dit „Handboek”.

„le — een gerechvaardigde belangstelling voor iriscopie te wekken en wel speciaal in die medische kringen, die nooit of ternaauwernood ook van dit systeem gehoord hebben;

2e — aan te tonen, dat de ogendiagnostiek wel degelijk een wetenschappelijke basis heeft en door vele artsen — mits zij hiertoe de „feeling” bezitten en de studie serieus ter hand nemen — met veel succes als aanvulling op hun eigen methode kan worden toegepast.

3e — voor diegenen, die mijn collega's (spatiëring door ondergetekende) hebben gevolgd, een repetitie- en naslagwerk te bieden, dat niet aan veroudering (spatiëring door ondergetekende) onderhevig is en te allen tijde als „Vademecum” (= ga-met-mij) kan fungeren”.

Het lef tot het uiten van dergelijke exorbitante uitspraken over eigen geestesproducten kan alleen ontspruiten aan een brein, waarin de I.Q. niet geheel in overeenstemming is met die, welke de bezitter ervan aanwezig acht.

17 De monomane leken-schrijver gaat vervolgens — in Hoofdstuk I: Iriscopie — wetenschap of waanzin — even uit de doeken doen, dat zijn regenboogvlies-kiekeboe geen waanzin is en dat het de „toets der kritiek ten volle kan doorstaan”.

Het is niet wel doenlijk onze lezers elke would-be wetenschappelijke verhaaltjes over opbouw, kleur, spierwerking, beïnvloeding door bepaalde zenuwen, constitutie-typen, iris'tekens' (= aard van de afwijkingen als: witte stipjes, bruine vlekjes, kraters, kloven, tot perforaties) vascularisaties (= kronkelend verloopende radiären met een bloedvaatje in hun verloop) nader uiteen te zetten. Dat hoeft ook niet, want de zelfverzekerde auteur weet — zonder enige bewijsvoering overigens — te verzekeren: „Door het bovenstaande zal het U thans wel gebleken zijn, dat het niet langer mogelijk is de ogen-diagnostiek (spatiëring door ondergetekende) als bijgeloof, waarzeggerij of zelfs misleiding te beschouwen”.

Veelzeggend voegt hij daar dan — verderop in zijn explicatie — nog aan toe: „Niets is echter absoluut, maar dit is dan ook absoluut het enige wat absoluut absoluut is”.

Pittige taal naar onze smaak.

18 Aan het slot van Hoofdstuk I geeft hij de welgemeende raad: „teneinde te voorkomen, dat de goegemeente door minder-bonafide „Ogenkijkers”, gehuld in een waas van mystieke alwetendheid, wordt uitgebuit en bedrogen (je moet maar durven, de Groot) wordt het hoog tijd, dat de iriscopie ook in ons land de officiële aandacht trekt, die zij verdient, waarbij het steeds de bedoeling moet zijn elkaar aan te vullen, en niet elkaar aan te vallen”. „Zij moet kritisch en streng-wetenschappelijk worden gedoceerd, zodat binnen afzienbare tijd elke aanstaande arts, die daarvoor aanleg blijkt te bezitten, voldoende van de ogendiagnostiek

op de hoogte zal kunnen worden gebracht, hetgeen in vrij korte tijd mogelijk is. (spatiëring door ondergetekende).

Met het lichtend voorbeeld van de N'Kroemah-Universiteit voor ogen móet het mogelijk zijn ook hier te lande een wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis (= kwakzalverij) tot academische wetenschap te verheffen — zou men zo zeggen na al die gezwoolen taal.

19 In Hoofdstuk II wordt nog eens ingegaan op de „constitutie-typen”.

„Tot dusver bestaat er geen eenvoudiger, doeltreffender en gemakkelijker aan te leren methode ter constitutie-bepaling dan de: Iriscopie”.

Ach so.

20 Hoofdstuk III handelt over „de ziekte-symbolen in de iris”.

Deze beschrijving moet 'n indruk geven van: a) op welke punten U speciaal de aandacht moet richten,

b) wat elk „teken” te vertellen heeft en c) hoe we in staat worden gesteld in het oog nauwkeurig te vervolgen hoe b.v. een acute aandoening geleidelijk aan in een chronisch ziekteproces kan overgaan.

Een overzicht van de „storings-indicaties” wordt zelfverzekerd aangeduid: „Een wolk, een radiärenbundel, een ontstekingssteken, scherpe-witte-radiären, een open hiaat, een gesloten hiaat, een kloof (crypte), een perforatie, oppervlakkig hiaat I, dieper hiaat en kloof (stadium II), perforatie drie iris-lagen (Stadium III), pigmentvlekken, ulcus-teken, tumor-teken, cyste, „uitzettingstendens” in een bepaald orgaan.

Excusez du peu.

21 „Het constateren van graviditeit (zwanerschap) benevens het prima vista op een meter afstand stellen van een sleutelbeen-fractuur-in-het-verre-verleden is iriscopisch niet mogelijk.

Toch wel teleurstellend na al de kwasi-mogelijkheden, die de iris-kijkerij den volke biedt!!

„Naar mijn — nog steeds modeste — mening behoort dit thuis op het terrein van de helderziendheid (Clairvoyance) voor zover het althans niet naar het bekende rijk der fabelen (of fantasie) verwezen moet worden”.

Voor de Volksgezondheid ware het te wensen, dat de kwakzalver N. Bos o o k op het terrein van het regenboogvlies-kijken eenzelfde aandoenlijke bescheidenheid zou kunnen opbrengen.

22 Dan worden in Hoofdstuk IV „de aanvullingstekens” aan de orde gesteld.

In tegenstelling tot de, in het vorige hoofdstuk besproken, meest-voorkomende ziekte-tokens, die over het algemeen op een vaste plaats in de iris verschijnen, zijn de aanvullingstekens „niet topografisch gebonden” (topolabiele tekens). Als phenomeen te vergelijken met de astronomische verhouding tussen vaste sterren en planeten. „Deze zwerftokens (raatvormige hiaten, krampringen, transversalen, uitbochtigen, kleurafwijkingen), wijzen — nimmer bezwezen suggestie van de iriskijkers — ook alle op bepaalde ziekelijke afwijkingen.

Ondanks al deze — voor hem vaststaande — zekerheden is de onbevoegde N. Bos nog bij lange na niet voldaan als hij tenslotte verzucht: „Niettemin elke aanwijzing, die tot completering van de diagnose kan leiden is van harte welkom”.

23 Hoofdstuk V, „de topografie van de iris” stelt de „maankaart” van het oog met zijn vele sectoren grondig aan de orde en wel aan de hand van de Iriskaart, die als het

ware een weerspiegeling van de plattegrond van het menselijk lichaam voorstelt.

„We stelden reeds vast (spatiëring door ondergetekende) dat de iris door de nervus sympathicus geïnnerveerd wordt. Alles wat zich daar dus afspeelt gaat geheel en al buiten het bewustzijn om en is daardoor ook veel betrouwbaarder als waarnemingsobject. Mede daardoor wellicht: „de spiegel der ziel”.

Het betrouwbaar zijn als waarnemingsobject moge nog zo eclatant zijn, ze staat en valt volkomen met de betrouwbaarheid van de gelegen, die de situatie moet beoordelen. Het frappante bij de iriskijkerij is nu juist, dat het met dat laatste maar droevig gesteld is. Nog nimmer is het een adept van deze wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis mogen gelukken van zijn — met bravoure voorgedragen — hypothetische theorie, een vaststaand bewijs te leveren.

24 Teneinde het gemakkelijker te maken voor een iriscopist te weten waar elk orgaan zijn weerspiegeling op het irisoppervlak projecteert, wordt het regenboogvlies als de wijzerplaat van een klok in 12 gelijke stukken onderverdeeld: „de aanduiding 'bij half zeven' wil dus zeggen: daar, waar de uurwijzer zich om half zeven bevindt — halverwege tussen de 6 en de 7 — vindt men het bedoelde orgaan ge-projecteerd.”

Simpeler kàn het haast niet, zouden wij willen zeggen. Helaas is echter de vermeende topografische weerspiegeling van de lichaamsorganen op het regenboogvlies geen bewezen feit, maar slechts een wensdroom van de schrijver en zijn occulte trawanten.

25 In vele pagina's wordt dan - schematisch voorgesteld - geopenbaard hoe de schrijver deze topografische weerspiegeling van de diverse organen op de iris in zijn zelfverzekerdheid ziet. Nadere uiteenzetting van deze hersenschimmen kunnen wij onze lezers gevoeglijk besparen, daar het totaal onbewezen vooronderstellingen van bevooroordeelde ondeskundigen zijn.

26 De explicatiedrang van de — naar erkenning hunkerende — verguisde iriscopist voert hem dan tot een verhandeling. Hoofdstuk VI, over „de weg der 'prikkel's”:

„Tot dusver hebt U me, naar ik meen te mogen hopen, en vermoeden, aandachtig gevolgd tijdens mijn explicatie van het „terra incognita” — het onbekende gebied — dat de iriscopie voor de meesten Uwer tot op heden wel geweest zal zijn. Geleidelijk aan zal zeker bij menigeen de gedachte eens zijn opgekomen: „hoe ter wereld vindt de impuls, die er van een ziek orgaan uitgaat, nu ook de weg en de wijze, om zijn boodschap in het voor hem gereserveerde irisvakje te annouceren”.

Met een zelfverzekerde stelligheid poneert de schrijver, dat de iris „sympatisch geïnnerveerd is, dus van uit de nervus sympathicus beïnvloed wordt, de prikkels gaan langs de z.g.n. „grensstrengen” en hun „gangliëncellen” naar het ruggemerg om vervolgens door het verlengde merg naar de „centrale” (wat is dat, de Groot) hersenen te gaan om van deze via de oogzenuw — de kortste zenuwbaan — het oog te bereiken. Als leek kan hij het weten! !

Met een bewonderenswaardige — kwasi-wetenschappelijke — woordenvloed en een — schematisch, vereenvoudigde — tekening wordt de weg der prikkels via de nervus sympathicus voorgesteld.

27 In Hoofdstuk VII wordt „de praktijk der ogendiagnostiek” haarfijn uiteengezet.

„Men schaffe zich een goede lens aan, b.v. 6 tot 10 maal vergrotend, die van opzij (b.v.

onder een hoek van 30°) het licht egaal langs de iris laat vallen en bepaalt volgens het voorschrift tot welk *constitutie-type* de patiënt behoort (spatiëring door ondergetekende). Pas daarna diene men — beginnende bij 12 uur — de hele ogenwereldkaart te gaan afsporen."

Alle bijzonderheden, die men onderweg tegenkomt — d.w.z. die men meent te „herkennen” als ziekelijke weerspiegeling — moeten zorgvuldig worden genoteerd om later, gecombineerd met alle verdere gegevens — o.a. uit de anamnese — te registreren.

Bij de veelheid van te vinden afspiegelingen kan zo'n geheugensteuntje heus geen kwaad: zonder dit kon de boel nog wel eens lelijk in het honderd lopen.

„In ieder geval hebt U hierdoor het grote voordeel, dat U in veel gevallen na die enkele minuten van de algemene gesteldheid van de patiënt méér af weet (spatiëring door ondergetekende) dan bij klinisch onderzoek na enkele weken. (SIC, de Groot).

Je moet maar durven, de hovaardij ten top gedreven!

Dit Hoofdstuk besluit de — allesbehalve boetvaardige — scribent met een: „Nooit tevreden zijn over jezelf”.

Een vermaning, aan zijn lezers, waaraan hij zelf duidelijk blijkt geeft *niet* te laboreren.

28 Dan volgt eindelijk de *EPILOOG*, het denderende nawoord met als apotheose een 22-tal — op het oog onverbeterlijke — foto's van irissen van evenzoveel „klanten”.

Deskundigen verzekerden ons, dat — bij gebruik van een doeltreffende apparatuur — iedere handige jongen eenzelfde fraai resultaat kan bereiken.

29 Daar wij onszelf niet competent achten een oordeel uit te spreken over wat deze irisfoto's wetenschappelijk verantwoord wellicht zouden kunnen leren, vroegen wij het deskundige inzicht van een bekend oogarts.

Diens visie op de intrinsieke waarde van de — door de bevooroordeelde schrijver aan zijn lezers voorgelegde irisfoto's, conclusie en diagnose inbegrepen — volgt hier:

„In de theoretische voorbeschouwingen van de inleider-arts van het „Handboek der Iriscopie, hr. Bos, stuiten we al direct op dubieuze wetenschappelijke opvattingen.

Op blz. 10 worden proeven beschreven bij tritonlarven, waarbij uit irisweefsel een nieuwe lens zou ontstaan na lensextractie. Hier is natuurlijk sprake van een subtotale extractie, waarbij lensresten achterbleven.

Ook bij schrijver zelf de vreemdste medische begrippen. Zo wordt op blz. 56 gesproken over een „slagaderlijke bloeding, zoals bij ern-

stige vormen van *spataderen*”. Hierbij zou in de iris een natuurgetrouwe afbeelding van een stukje ader te zien in een bepaalde sector. De fantasie is dus groot.

Aan het bevestigen van een (goed controleerbare) graviditeit waagt schrijver zich niet, *dit* zou dan in eens *wel* helderziendheid moeten zijn.

Met het alom bekend begrip *Glaucoom* (Pag. 63) wordt al heel erg gesold. Vlg. schrijver zou hierbij de pupil zeer klein zijn (zgn. versterd) waardoor blindheid ontstaat. De rol van *molica* is hem dus onbekend.

De aetiologie van *glaucoom* doet al heel vreemd aan; lues zou hierbij een rol spelen.

Het *cataract* komt er al even slecht af: Dit zou een troebelheid van de lens of van het *hoornvlies* zijn, waarbij een matglasachtige laag vóór de pupil ontstaat. Iedere oppervlakkige waarnemer kan deze zgn. feiten logenstraffen.

Wanneer de zgn. *iristekens* en hun localisatie besproken worden, dan slaagt de schrijver er totaal niet in om ook maar een schijn van een anatomisch of fysiologisch verband tussen deze irisveranderingen en de rest van het lichaam aan te tonen.

De zgn. causale verbanden, die aangevoerd worden zijn m.i. van een zelfde waarde als de toekomst-voorspellingen van de vroegere priesters uit kippedarmen of uit leverstructuren van offerdieren! !

Geen mals commentaar naar onze mening.

30 De *EPILOOG* constateert:

„le — U bent overtuigd van de betrouwbaarheid en de doeltreffendheid van de iriscopie (wat ik van harte hoop) of 2e — U bent het niet! (wat nooit geheel uitgesloten is).

Dit hangt namelijk weer van twee totaal verschillende factoren af en wel:

- van Uw inzicht in deze materie en
- van mijn overtuigingskracht”.

Eindelijk eens een paar regels logische mentaliteit, die wij tot dusverre in dit — zweverig occulte — „Handboek der Iriscopie” zo node hebben gemist.

31 „Juist de iriscopist heeft zo prachtig de gelegenheid de *expressie* van het oog haast ongemerkt te bestuderen en de, hierdoor verkregen gegevens in te bouwen in zijn *diagnose*, die immers nooit volledig genoeg kan zijn ook al overtreft zij in dat opzicht alle *andere systemen*. (spatiëring door ondergetekende).

Ook hier weer de — wetenschappelijk niet-verantwoorde — grootheidswaan.

32 Met de intense verzuchting: „Moge 't ons, iriscopisten, gegeven zijn door middel van het „werk onzer ogen” voorlichtend te werken

op de intelligentie van vele goedwillende medici, maar vooral ook „verhelderend” op de van de beslissing, welke „irissleutel” de juiste irissen van talloze hulpbehoevende zieken, voor wie geen andere weg meer openstaat” wordt deze daverende nabetrachting besloten.

★

Als kwakzalverbestrijders stellen wij daar tegenover: „Moge het ons, nuchtere beoordeelaars van onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, gelukken onze Overheid er eindelijk van te overtuigen welk groot gevaar er schuilt in — wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiings; en tevens ervan welk een hachelijke toestand voor de gezondheidszorg van heel ons volk is ontstaan sinds — een tiental jaren na de instelling van het Staattoezicht op de Volksgezondheid in 1865 — deze Overheidsinstantie — door meerdere bewijzen gestaafd — in gebreke werd gesteld door de oprichters van de Vereniging tegen de Kwakzalverij.

Met als gevolg, dat NIET aan deze openlijke beschuldigingen kon worden toegegeven, zonder onontkomenlijk gezichtsverlies. Deze mentaliteit is er de oorzaak van geweest, dat de gegronde klachten inzake plichtsverzuim van het Staattoezicht op de Volksgezondheid werden doodgezwegen en dat — tot op de huidige dag — geen systematisch gericht en doeltreffend beleid is ingesteld om een einde te maken aan deze wantoestand.

De politiek had daarmede — en wel tot grote schade van een goed functionerende gezondheidszorg — zijn, vrijwel alles overheersende greep op dit, zo belangrijke onderdeel van de Staatszorg eens en voor al gevestigd. Moge de huidige generatie — na meer dan een eeuw — gaan inzien, dat deze funeste invloed radicaal moet worden uitgebannen, wil men ons volk een optimale gezondheidszorg kunnen waarborgen.

A. P. N. de Groot, arts

(Slot volgt)

Verschenen als bijlage
van het Maandblad
tegen de Kwakzalverij
Juli 1973; 88ste jaar nr. 7

Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos (slot) door A. P. N. de Groot

33 Het toeval wilde, dat wij — gegevens voor deze brochure verzamelende — kennis kregen van een uitgave van een Duitse beoordeling van de iriskijkerij door een viertal oogartsen. Deze — zeer deskundig geschreven — beoordeling werd gepubliceerd in de „Bücherei des Augenarztes“, 22e Heft 1955, uitgave: „Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart. Onder de titel: „Irisdiagnostik, Eine Augenärztliche Kritik“, bearbeitet von:

1. Prof. Dr. P. A. Jaensch, Essen,
2. Priv. Doz. J. Rohen, Mainz,
3. Prof. Dr. E. Schreck, Erlangen en
4. Priv. Doz. Dr. B. Huerkamp, Göttingen.

Met het oog op het grote belang, dat deze verhandelingen betekenen voor een gedegen wetenschappelijk inzicht in de — waanzin van de — iriscopie, geven wij onderstaand gaarne een uittreksel van het daarin verhandelde.

ZUR GESCHICHTE DER
AUGENDIAGNOSE,
PROF. DR. P. A. JAENSCH.

34 Vrijwel alle afzonderlijke iriskijkers in Duitsland hebben hun eigen projectieplaatsen van de organen, hun eigen kleurenwisseling, crypten enz. op de iris. Natuurlijk zou dit grote verwarring moeten geven bij de beoordeling. Maar deze kwakzalvers weten daar gevoelig raad mede: Een projectieplaats hoeft niet dezelfde te zijn voor iedereen, ze zijn immers bepalend voor elk individu a f z o n d e r l i j k, ze zijn a.h.w. in de plaats te stellen van ieders vingerafdruk. (spatiëring door ondergetekende).

35 De beoordeling van de schrifturen van de iriskijkers is daarom zo moeilijk, omdat ze de bekende begrippen van de geneeskunde niet zelden in een andere betekenis gebruiken, omdat drukfouten over het hoofd worden gezien en omdat enkele zinnen niet begrijpelijk zijn.

36 Vele iriskijkers hebben eigen systemen ontwikkeld. Ze verschillen in opgaven over bij de ligging van de afzonderlijke organen horende plaatsen op de iris en in de opgave van kleur- en vormverandering ten opzichte van elkaar.

Het aantal is zo groot, dat ieder, die hieruit zijn keus moet bepalen, ook voor de moeilijkheid is, die nu erkend moet worden, omdat de ontdekker ervan in de gegeven kringen bijzonder hoog aangeschreven staat, komt te staan.

37 De iriskijkers hechten grote waarde aan de kleur van het regenboogvlies, waaruit ze de gezondheidstoestand van de patiënt aflezen, ja zelfs diens constitutie vaststellen.

38 Kleurveranderingen spelen bij de iriskiekeboe een grote rol: Helderde tekens in de iris treden bij acute ontsteking op en verdwijnen weer bij genezing. Donkere daarentegen tonen chronische ziekten aan en donkere met een heldere rand betekenen genezing van het chronische lijden ! !

39 Vele iriscopisten beschrijven „vreemde“ kleuren te hebben waargenomen ergens op de iris. Zij verklaren dit verschijnsel als „vergiftigsteken“, meestal als een beschadiging door allopathische geneesmiddelen. Niets minder dan dat.

40 Als door verschillende iriskijkers de organen en hun afwijkingen worden geprojecteerd betekent dit voor niet-iriscopisten even zovele ernstige tegenspraken. Niet aldus voor de monomane iriskijker: deze verschillen spelen bij hem geen rol. Immers, bij orgaanziekten zijn niet alleen veranderingen in het corresponderende irisveld te verwachten, maar ook in zijn omgeving. Ze kunnen zelfs door „terugwerking“ ook op heel andere plaatsen optreden. SIC.

41 De opgaven van iriskijkers inzake grove draadvorming, volgens de iriscopisten kentekenend voor tuberculose, werd bij 1400 ogenparen nagegaan. Daarbij bleek, dat deze — vermeende — afwijking bij tuberculosepatiënten NIET vaker voorkwam dan bij de gezonde bevolking. Bij 58% van de t.b.c.-patiënten bleek in het „longenveld“ op de iris generlei teken aanwezig, slechts 2% vertoonde daar wat „opheldering“.

42 Stellingname der afzonderlijke irisdiagnostici inzake de localisatie van de verschillende „velden“ en de orgaanligging op de plaatsen van het regenboogvlies blijkt een wel zeer opvallende onenigheid aan het licht te brengen.

43 De irisdiagnostici zijn de opmerking van de geneeskundige deskundigen, dat ze klaarblijkelijk alle orgaanziekten klakkeloos uit een blik op het regenboogvlies kunnen herkennen, met uitzondering van die van h e t o o g z e l v e, tegemoet getreden met de laconieke — mededeling, dat een gekronkeld vlekje, binnen — boven tussen de ring van de uitwendige organen en die van de huid bestemd is voor oogziekten. 't Is maar een weet.

44 De iriskijkerij is verre bevoorrecht boven de simpele geneeskunde: Over de localisatie van de wil, het verstand, de hysterie, het sexuele- en gemoedsleven, de epilepsie en de duizeligheid — alsnog volkomen onbekend bij de officiële geneeskunde — w e t e n d e eersten alles af.

45 Vaststaande, door gedegen histologische onderzoekingen of experimenten zonder twijfel bewezen, feiten in de oogheelkunde worden door de aanhangers van de irisdiagnostiek verzwegen.

De oogdiagnostiek is daartegenover wel zeer grootmoedig: als ergens in hun beschouwing een verbinding niet door een zenuwbaan — veelal vergeleken met de draden van de telegrafie — loopt, gaat men zonder gewetensbezwaar over op draadloos contact.

46 Het orgaan meldt — als zender — zijn verandering door draad- en zenuwloze Od-invloed (= de algemene wereldenergie) aan de hersenen als ontvanger: „Daar wordt de prikkel overgeschakeld en per luidspreker aan de iris met de afzonderlijke organen — en nevenvelden — overgedragen.“

47 Een van de bekende Duitse iriskijkers verklaarde: „Het, door God gewilde karakter van de Irisdiagnostiek probeert zich niet een wetenschappelijk exacte diagnose te stellen, maar openbaart zich als de grondoorzaak van elk lijden, opdat de juiste therapie — zonder kostbare tijd te verliezen — kan worden ingesteld.“

48 Bij de iriskijkerij wordt strijk en zet een zeer groot aantal tekenen gevonden, die dan alle worden gezien als een orgaanafwijking. Dit betekent, dat veelal één van al die aanduidingen bij een patiënt wel op de werkelijk bestaande afwijking zal wijzen.

49 In meerdere gevallen konden — bij wetenschappelijk verricht na-onderzoek — steld, worden bevestigd. Dit wijst zonder meer maar weinig „diagnoses“ door iriscopisten geuit, dat „ogen- en irisdiagnostiek“ geen enkele aanspraak kan maken op een leidende rol in het vaststellen van een ziekte. Ze heeft slechts een zeer twijfelachtige betekenis als diagnostisch hulpmiddel.

50 De ogendiagnose verfoeit de kritiek, door de officiële oogheelkunde op haar uitgeoefend. Eerstgenoemde beweegt zich op het gebied van de speculaties — en wel met een pseudo-wetenschappelijk tintje. Elke „Ei wand“(?) wordt ontkend, de iriscopie hoeft, omdat ze steunt op jarenlange ervaringsfeiten, helemaal niet de ondersteuning van de oogheelkunde, noch ook diens erkenning.

Maar noch de iriscopie, noch de ogendiagnose kunnen stand houden tegen ernstige kritiek: ze zijn niet geschikt om herkennen van ziekten te bevorderen, ze beletten dit veeleer.

51 De Duitse rechtspraak heeft dit kwasi-wetenschappelijke, kwakzalverige, optreden bestempeld als „unlauteren Wettberwerb“ en „prahlerische Versprechungen“. Het Reichsgericht heeft één van de iriskijkers, die beweerde door ogendiagnose ziekten te kunnen diagnostiseren, voorgehouden dat zijn optreden waardeloos zou zijn en als „ungeeignet“ werd aangezien. Hij zou een zeer onwetenschappelijke stumper zijn, die op z'n best door toeval ziekten een enkele keer zou kunnen goed r a d e n.

52 Ondanks dit alles heeft de ogendiagnostiek soms gevolgen, die door mondeling verbreide geruchten, overal faam genieten. De grondoorzaak van deze — voor een nuchter denkend mens onbegrijpelijke — lichtgelovigheid en kritiekloosheid van het publiek is er de oorzaak van. De „MYTHOS“ heeft in Duitsland — en helaas niet alleen daar — steeds over het verstand gezegevierd.

STRUKTUR UND NERVÖSE
VERSORGUNG DER IRIS.
PRIV. DOZ. JOHANNES ROHEN.

Ook wat de anatomische en physiologische verhoudingen betreft wordt er door het lekenapostolaat van de iriskijkerij eigenlijk maar met de pet naar gegooid.

53 Van meerdere kanten wordt door leken beweerd, dat de iris veranderingen zou ondergaan bij ziekten ergens in het lichaam, ja zelfs, dat men de aard van de ziekte door de aard van irisverandering zou kunnen diagnostiseren. De z.g.n. Ogendiagnose.

54 Als men de iriskaart bekijkt moet men aannemen, dat binnen het bereik van één en hetzelfde bloedvat, dat van de iriswortel naar de pupilrand loopt, verschillende reacties optreden, daar de z.g.n. „orgaantekens“ vaak slechts een zeer klein oppervlak van het

regenboogvlies beslaan. Beweerd wordt, dat ongeveer 60 organen op de voorvlakte van de iris worden geprojecteerd.

55 Wat betreft de bijzondere structuren van het z.g.n. „voorblad” bij de menselijke iris, dat steeds weer tot ogendiagnostische speculaties aanleiding heeft gegeven, heeft men geen enkele bewezen aanwijzing, dat dit deel van het regenboogvlies bijzondere nerveuze, projectieachtig gerangschikte, betrekkingen tot de periferie heeft.

WISSENSCHAFTLICHE MEDIZIN UND IRISDIAGNOSTIK ZUR ERKENNUNG VON KRANKHEITEN DES KÖRPERS AM AUGE.
PROF. DR. EUGEN SCHRECK.

56 Publiciteitsmedia geven veel aandacht aan de irisdiagnostiek, hetgeen mede tot gevolg heeft, dat talrijke homeopathische artsen en „Heilpraktiker” zich „Spalllampen” voor het beoefenen van iriscopie hebben aangeschaft.

57 Tegenover wetenschappelijk-verantwoorde geneeskunde staan de iriskijkers, die uit iristekens in „organavelden” van het regenboogvlies constitutie, resistentievermindering en ziekten van het menselijk lichaam „voorspellen”.

58 De iris bestaat uit 2 bladen, het buitenste stromablad en het binnenste pigmentblad, waarvan de iriscopisten eigenlijk alleen maar het naar buiten gekeerde stromablad voor hun doel gebruiken.

Het weefsel hiervan bestaat voor het grootste deel uit een dicht netwerk van bloedvatjes met talrijke vertakkingen. Door dit laatste lijkt het of de overwegend radiaal verloopende vaten door talloze scheef- en ringvormig verloopende worden weggedrukt. Dit geheel van het bloedvatennet is ingebed in — en omkleed door — vervormbaar en uitzetbaar bindweefsel.

Verder liggen in dit stromablad van de iris ook nog spiervezels, die de pupil kunnen vernauwen en verwijden. Deze spiertjes zijn steeds werkzaam en doen het regenboogvlies uitzetten, „stauchen” (?) en „Raffen” (?). Natuurlijk worden hierdoor de bloedvaten regelmatig van vorm veranderd: Nu weer schijnen ze langgerekt — uitgetrokken —, dan weer slank, dun, vervolgens dikker en sterker gekronkeld.

59 Deze — solide — anatomische onderbouw van bloedvaten en bindweefsel heeft tot gevolg, dat er onregelmatige — soms zelfs bizarre — grovere en fijnere, lijnachtige tot bandachtige „Prominenzen” optreden. Hierdoor ontstaan wisselvallige diepten, vlakkere „Mulden”, zelfs tot diepe kraters.

60 Door verschil van lichtsterkte wisselt de grootte van de pupil elk ogenblik: bij vernauwing treden in de iris plooiën op, de vaten in het regenboogvlies worden langer, dunner. Als gevolg hiervan worden ook de spleten, lacunen en crypten langgerekt, minder hoekig en minder diep tot zelfs onzichtbaar wordens toe. Bij verwijding van de pupil treedt vanzelfsprekend het tegengestelde op: lacunen en crypten lijken breder, dieper, onregelmatiger.

61 De geneeskundige diagnostiek vormt zich regelmatig een oordeel over de gehele iris, haar oppervlakte, het stromablad en het achterste pigmentblad. In schrille tegenstelling hiermede staat het „helderziende” van de iriscopist, die slechts oppervlakkig naar het stromablad oordeelt.

62 Het ontstaan van de iriskijkerij komt voor rekening van een 11-jarige jongen, die in 1836 door een uil werd „Verkrallt”. Hij kon zich slechts bevrijden door een poot van de vogel te breken. Toen dat gebeurde „zag”

de knaap in het oog van het dier een zwarte streep optreden. Daardoor kwam hij op het idee, dat verandering in het lichaam op het regenboogvlies kon worden geprojecteerd en daar tekens doet ontstaan en achterlaten. Deze knaap ging met z'n kinderlijke gedachten nog verder en zocht en vond in het regenboogvlies de organen van het lichaam in „organavelden” geprojecteerd. Deze werden door hem toen in een „irissleutel” voor het rechter- en linker oog samengevat. Een wonderkind?

63 Tegen deze kinderlijke gedachten heeft de medische wetenschap toch wel enkele bedenkingen.

a. Waarnemingen van een, door een gevecht „erregten” knaap van 11 jaar kan geen enkel wetenschappelijk gewicht worden toegekend.

b. De „ontdekking” kan op een eenvoudige, natuurlijke, wijze worden verklaard: de donkere streep in het oog van de uil kan wel een „schlotzformige” pupil zijn geweest.

c. Het is nooit gelukt dit grondexperiment van de iriskijkers te herhalen, hoewel dit vaak door wetenschapsmensen is geprobeerd.

64 Als men de, door de verschillende iriscopisten opgestelde, „irissleutels” met elkaar vergelijkt, valt direct op, dat er een evident verschil is in de ligging van de organavelden, zoals die door de diverse iriskijkers op het regenboogvlies zijn geprojecteerd!

Dit moet nog te onbegrijpelijker zijn omdat op de iris niet veel plaats voorhanden is en daarom reeds geringe verschuivingen „wesentlich erscheinen”.

De verwarring wordt nog groter als wordt bedacht, dat tot heden 19 zeer van elkaar verschillende irissleutels openbaar zijn gemaakt. Van al deze beweert de opsteller, dat de zijne de enig juiste is!

65 De officiële geneeskunde heeft ernstige bezwaren tegen de beweringen van de iriscopisten, dat ze crypten, lacunen, perforaties e.d. irisbeelden „zien” omdat al deze — fictieve — voorstellingen, wetenschappelijk vaststaand, als normale varianten van de structuur van de iris bekend zijn.

66 Bij gezonde regenboogvliezen zijn bepaalde delen meer vatbaar voor geprojecteerde organen dan andere. Het is nu wel opvallend, dat iriskijkers hun projecties van organen juist daar zien, waar alle, nu gelijke ziekten, zeer „einfällig” optreden. Een prachtkeuze dus voor een plaats van voltreffers.

67 Als men het optreden — dan wel de genezing — van ziekten in het lichaam wil aantonen door te wijzen op de veranderingen in de betreffende irisvelden, moet men hiervoor met deugdelijke bewijzen komen.

a. Ten eerste moet ontegenstrijdig worden bewezen, dat op de plaats, waar eerst géén tekens aanwezig waren, ze in geval van ziekte wél optreden.

b. Ten tweede moet onomstotelijk door een serie van foto's worden aangetoond, dat in het verloop van ziekten, op de met haar corresponderende projectieplaatsen van de iris, ook veranderingen optreden.

In beide punten is tot dusverre de iriskijker in gebreke gebleven.

68 De iriskijkers zijn tot op heden niet verder gekomen, dan de — in principe onmogelijke en weerlegde — ontdekking van het 11-jarig knaapje, die door zijn strijd met de uil opgewonden was. Ze herhalen steeds hetzelfde valse grondprincipe in verschillende variaties. Ze doen dit met de eigenwijsheid van ondeskundigen en met die monomane en onverbeterlijke „Perseveration” die zo'n kwalijke zaak tekent.

Velen menen, dat een strijdvraag, die honderden jaren de geesten bezig houdt, toch wel iets waars in zich moet bergen. Dit nu geldt niet voor de iriscopie. Dat die zich telkens weer erg roert, komt alleen van de oude, atavistische, hang van het mensdom naar occultisme, van het geloof in wonderen.

69 Het lijkt de wetenschappelijk ontwikkelde onmogelijk voor het foutieve, absurde inzicht van de iriskijkers op enigerlei wijze vergelijkingen te trekken wegens gebrek aan logica bij laatstgenoemden.

DIE URSACHEN AUFFÄLLIGER IRISBEFUNDE UND IHRE BEDEUTUNG FÜR DIE IRISDIAGNOSTIK.
PRIV. DOZ. DR. B. HUERKAMP.

70 De strijd om de irisdiagnostiek kan nooit eindigen, omdat het hier om problemen gaat, waarbij, in plaats van weten, het geloven optreedt, waardoor de mogelijkheid van exacte bewijzen vervalt.

71 Als wij — tegenover deze gedegen mannaal — ons de infantiele, onvolledige, recensie van de medische medewerker van de dagbladcombinatie NRC-Handelsblad — vlees noch vis, haring noch kuit — voor ogen halen, dan moet toch wel worden geconcludeerd, dat de lezers van dit dagblad — voor zover de geneeskundige voorlichting betreft — op alles behalve aanvaardbare wijze worden voorgelicht.

72 Met deze publicatie meent het Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij een belangrijke bijdrage te hebben geleverd ter voorlichting inzake een onderdeel van de kwakzalverij.

De Vereniging zou in dit opzicht véél meer kunnen doen indien — met haar doel sympathiserenden — haar daartoe de morele — en financiële — steun zouden geven door zich als lid — dan wel als abonné op het Maandblad tegen de Kwakzalverij — op te geven.

Wij doen een dringend beroep op allen, die dit tot dusverre nog niet hebben gedaan, zich voor het lidmaatschap te melden.

Wij hebben uw steun dringend nodig.

Tot onze leden tenslotte de oproep: LEDEN WERFT LEDEN.

A. P. N. DE GROOT

N.B. Onder 5 werd gesproken over Rudolf Steiner als grondlegger van de antropologie. De lezer zal hebben begrepen dat hier werd bedoeld anthroposofie. In 1913 richtte hij de Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft op. Zetel hiervan werd het Goetheanum in Dornach, Zwitserland.

**Verschenen als bijlage
van het Maandblad
tegen de Kwakzalverij
Augustus 1973; 88ste jaar nr. 8**